

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ТЕКСТОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ

*Кожне повідомлення існує не ізольовано,
усі вони складають єдине складно
організоване знакове середовище – семіосферу.*

Юрій Герчук

З розвитком прогресивних ідей в освіті, з висуненням на перший план ідей і принципів особистісно орієнтованого навчання, активізуються спроби педагогів знайти той інструментарій, який забезпечив би стабільність досягнення більшістю учнів необхідних результатів освіти.

Сьогодні педагогічно грамотним фахівцем не можна бути без вивчення всього обширного арсеналу інформаційно-комунікаційних технологій. Необхідно орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інновацій. З великої кількості концепцій, теорій, технологій і методик, які змогли б допомогти створити таку систему роботи, яка б враховувала особливості занять, погодившись з особливостями дітей і реаліями сучасного суспільства. Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп'ютерних технологій на телебаченні і в кіно, поширення ігрових приставок, електронних іграшок дуже впливають на виховання школяра і його сприйняття навколишнього світу. Істотно змінюється і характер його улюбленої діяльності – гри, змінюються і його улюблені герої і захоплення. Сучасний учень не всидить на заняттях, які проходять за «класичною схемою», спокійно вбираючи в себе, як губка, приготовані для нього знання. Сучасним учнем засвоюється тільки та інформація, яка найбільше його зацікавила, найбільш близька йому, яка викликає приємні і комфортні почуття, те, що найменше напружує. Тому одним із засобів, що володіє унікальною можливістю, підвищення мотивації і індивідуалізації навчання сучасного учня, розвитку його творчих здібностей і створення позитивного емоційного фону є Інформаційно-комунікаційні технології як засіб візуалізації текстової інформації.

Візуалізація – це створення та представлення графічного образу текстової чи математичної інформації, що робить її наочною, а отже, зручнішою для аналізу та осмислення. В її основі покладено наукову закономірність про те, що ефективність засвоєння знань залежить від залучення до процесу пізнання різних органів чуття. Відомо, що органи зору «пропускають» у мозок майже в п'ять разів більше інформації, ніж органи слуху, і майже в тринадцять – порівняно з органами дотику. Реалізація візуальності допомагає учням глибше й повніше засвоювати знання, виявити зв'язок між науковими знаннями й життєвою практикою, сприяє становленню активної позиції в навчанні, стимулює розвиток мотиваційної сфери.

Протягом тривалого часу я готувала матеріали, присвячені популярним прийомам графічного представлення текстової інформації з допомогою ІКТ, які можна використовувати на уроках словесності.

Буктрейлер

Це короткий відеоролик, що відтворює у довільній формі розповідь про певну книгу. Створюється за аналогією до трейлерів у кіно. Як правило, такий метод роботи використовують для підвищення зацікавленості до прочитання книги. Що важливо, буктрейлер може робити і вчитель, і учні, залежно від того, що є метою роботи. Найбільш цікава його особливість – у специфічній подачі інформації, здатної інтригувати.

Гіфки та соціальні мережі

Оригінальний засіб осучаснення образів класиків світової та української літератури. Ви можете створити профіль письменника у соцмережі або уявне онлайн-листування двох митців, чи навіть розробити тематичні гіфки та емоджі! Це зовсім просто та водночас дуже цікаво. Проведення уроків у такому форматі дозволить школярам під час навчання використовувати зручні онлайн-інструменти, а також виявити власні творчі здібності та зробити видатних особистостей з підручника трошки ближчими!

Інтелект-карти

Це універсальний спосіб організації інформації, адаптований для максимально продуктивного сприйняття мозком. Технологія вчить мислити у новій площині, залучаючи до активної роботи обидві півкулі мозку. Думки та висновки викладаються у зручному форматі, з довільним додаванням малюнків та інших допоміжних елементів. Найпопулярніша схема містить декілька складових: ключові слова з теми, графічні зображення, стрілки, що поєднують між собою різні блоки. Все це покликано формувати інтуїтивне сприйняття інформації.

Інтерактивні книги та підручники

Це осучаснення звичного формату книг, яке стало можливим завдяки останнім здобуткам в ІТ сфері. У книзі текст доповнюється 3D моделями, аудіо, відеоматеріалами та тематичними анімаціями. Цікаво, що в Україні такий формат існує досить давно, а тепер набирає все більшої популярності. Найчастіше інтерактивні книги можна придбати на сайтах видавництва.

Інтерактивні стрічки часу

Це динамічний спосіб вивчення хронологічного перебігу подій шляхом його візуалізації. Прийом не втрачає своєї актуальності на жодному з предметів. Створення таймлайну можна використовувати для перевірки знань та під час засвоєння нової теми.

Інтернет-меми

Це будь-яка інформація, подана лаконічно і дотепно, щоб привернути увагу користувачів інтернету. Вона відтворює певне ставлення до подій чи обставин. Найпопулярнішими є інтернет-меми у форматі зображення із влучним жартівливим текстовим поясненням. Тривалий час вважалося, що їх

використовують у мережі тільки з розважальною метою, проте доведено, що у навчанні вони теж є доволі ефективними.

Лепбук

Це саморобна інтерактивна папка чи зошит, де збираються і яскраво оформлюються різноманітні пізнавальні матеріали з певної теми, що вивчається. Головна перевага лепбука в тому, що він створюється власноруч і оформлюється за власним смаком з додаванням різноманітних рухливих деталей, кишеньок, конвертиків, міні-книжечок чи інших елементів. Це дозволяє структурувати інформацію, активно долучатися до навчального процесу і виявляти творчі здібності школярів. Завдяки цьому процес пізнання стає дійсно захопливим!

Скрайбінг

Це метод розповіді чи пояснення, що супроводжується паралельним створення схематичних малюнків, які відтворюють ключовий зміст сказаного. Завдяки залученню цього прийому можна, розповідаючи про будь-що, підкріплювати сказане графічно у максимально зрозумілому і привабливому для слухача форматі.

Хмари слів

Хмара слів – це візуальне відтворення списку слів, категорій чи міток на єдиному спільному зображенні. За допомогою хмар слів можна візуалізувати термінологію з певної теми. Це сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації. Хмару слів можна легко згенерувати власноруч, використавши спеціальні програми. За допомогою пропонованого сервісу можна створювати яскраві хмари різної форми. Діти можуть візуалізувати поняття, шукати серед слів на хмаринці зайве, складати речення з набору слів, ілюструвати слова для презентації тощо.

Thinklink

Thinklink для створення інтерактивних зображень.

Сервіс, на якому до зображення можна додати інтерактивні відео, картинки, музику, тести та інші мітки. Використовуючи цей інструмент ви можете створити: інтерактивну карту (чудова наочність для вивчення біографії письменників на уроках літератури); інтерактивну таблицю (у такій таблиці можна розмістити набагато більше корисних матеріалів та посилань); інтерактивну опорну схему (може стати справжньою підказкою для учнів); інтерактивне відео. Ресурс умовно безкоштовний: є платні послуги, але тих функцій, що надаються безкоштовно, цілком достатньо для якісної роботи.

Jigsawplanet

Jigsawplanet – сервіс для створення онлайн-пазлів.

Бажаєте розвивати увагу та пам'ять учнів? Спробуйте пазли! Але, звісно, не звичайні, а навчальні. Ви можете самостійно створити пазли з будь-яким сюжетом та запропонувати їх учням. Так, якщо створити пазл із картою подій щодо сюжетної лінії твору, діти краще запам'ятають її складові, оскільки звертатимуть увагу на деталі. А ще це чудовий інструмент для розвитку логічного та креативного мислення, та й просто розвага, на яку можна відволіктися після складної теми.

IMGonline

IMGonline – залучення дітей до створення власних медіа продуктів.

Діти люблять різноманітні меми, мотиватори та демотиватори, цікаві цитати від відомих персон тощо. Щоб пересвідчитися у цьому, достатньо зазирнути хоча б в один популярний молодіжний паблік. Дехто з ваших учнів уже створює такі медіапродукти самостійно, а дехто вважає, що ніколи б не зміг такого зробити. Дайте роботу і тим, і іншим! За допомогою цього сервісу можна легко візуалізувати цитати відомих учених та письменників, або навіть зміст якогось літературного твору. Просто спробуйте, от побачите, дітям сподобається!

Ребус №1

Ребус №1 – сервіс для створення ребусів.

Ребуси – це завжди цікаво. Хто з нас не любив розгадувати їх у дитинстві? Це чудовий варіант дозвілля! А ще це непоганий варіант для розвитку логічного мислення, адже розгадування ребусів потребує неабиякої кмітливості. Ви можете використати такі ребуси під час підготовки до будь-якого уроку. Зрештою, навіть найсерйозніше завдання може стати трохи цікавішим саме завдяки несподіваному ребусу.

Інформаційно-комунікаційні технології враховують великий діапазон індивідуальних особливостей учнів, дають можливість їм навчатися в бажаному темпі, оцінює правильність відповідей і витрати часу, характеризує помилки. Вони стають посередником між учителем і учнем, за його допомогою учні готують звіти та презентації, відшуковують у мережі Інтернет інформацію, працюють з різними програмами.

Таким чином, завдання підвищення ефективності навчального процесу, активізації пізнавальної діяльності учнів, створення позитивно-емоційної атмосфери уроку та якості освітньої підготовки учнів не можуть бути вирішені без педагогічно виправданого використання інформаційно-комунікаційних технологій як сучасного засобу унаочнення текстової інформації на уроках.

Література

1. Боса Тетяна Інформаційно-комунікаційні технології як засіб візуалізації навчального матеріалу : теорія та методика технологічної освіти, 2017.
2. Використання ІКТ в освіті. Інформаційно-комунікативні технології в роботі. Завдання використання ІКТ [Електронне джерело]. –Режим доступу: <https://srcaltufevo.ru/uk/ispolzovanie-ikt-v-obrazovanii-informacionno-kommunikativnye-tehnologii-v.html>
3. Візуалізація та навчання: онлайн-ресурси для цікавого уроку [Електронне джерело]. –Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/vizualizaciya-ta-navchannya-onlayn-resursi-dlya-cikavogo-uroku>
4. Царенко О.М. Удосконалення змістового наповнення курсу «Інформаційно-технічні засоби навчання». *Наукові записки КДПУ*. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти / ред. кол.: С. П. Величко [та ін.]. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. Вип. 8, ч.